A 1119 03287
Göthe, Per Viktor
Småtryck G
B 30 H
2/2

Beskrifning

öfver

Det ohyggliga mordet

å

Mamsell ANNA SOFIA FORSSBERG

med

Mördarens porträtt,

tecknadt i fängelset fyra dagar efter mordets begående.

STOCKHOLM,
TRYCKT HOS N. MARCUS, 1861.

F. III.

STOCKHOLMS STADSMUSEUM
B 3014/44

F. d. gardisten Pehr Victor Göthe.
Mamsell Anna Sofia Forssbergs mördare.
Påskdagen 1861.

Sistlidne Påskdag midt under högmessogudstjensten föröfvades här i hufvudstaden ett mord, under så gräsliga och hjertskakande omständigheter att man förut knappt hört omtalas något dylikt. Sjelfva det på sin tid så beryktade »Breitfeldtska mordet», såsom det kallades, uthärdar ej jemförelse med det nu inträffade i ryslighet.

Vi skola i det följande först beskrifva lokalen der mordet begicks och på hvad sätt detta tillgick; och derefter redogöra för mördarens lefnadshistoria.

I början af Hornsgatan, huset N:o 7 på nedra botten har Hrr Hylin & Komp. en ljus-, tvål- och såpförsäljning. Denna bod förestods af Mamsell **Anna Sofia Forssberg**, en aktningsvärd qvinna af 34 års ålder. Genom stadga och redlighet hade hon förvärfvat goda vitsord om sig, och sina principalers förtroende; och genom sparsamhet och ordentlighet hade hon kommit i jemförelsevis goda omständigheter, och af sina förtjenster hopsparat något; hvarföre hon inköpt sig några mindre silfverpjeser och en ganska anständig garderob, m. m. Hon hade hoppats att genom sin arbetsamhet bereda sig en något så när sorgfri ålderdom. Hon vandrade trygg sin bana framåt, i medvetandet af sin redbarhet, — föga anande att en mördare redan uppgjort en fasansvärd plan mot henne, och att han redan lurade på sitt offer.

Såsom vi förut nämnde är boden der mordet begicks belägen på nedra botten i hörnhuset af Horns-

och Repslagaregatorne. Hufvudingången till boden är från Hornsgatan och bredvid boddörren är beläget ett stort fenster med klara rutor, så att den som passerar förbi på gatan kan med mycken lätthet se in i boden. Vid sidan af detta fenster är husets port belägen. I förstugan, till venster finnes en annan ingång till boden, en så kallad bakväg. Då man inkommer genom denna sistnämnde dörr, ifrån förstugan, ser man till höger en liten helt smal bodkammare af blott 4 à 5 alnars bredd. Detta lilla rum begagnade den mördade till sängkammare och hade sin byrå långt in vid ett fenster, som vetter åt gården. Under en soffa, bodkammarens hufvudmöbel, som hon begagnade till sin sofplats, hade hon undangömt det skrin der hon plägade förvara den försäljningskassa, som kunde finnas qvar i boden. Dessutom bör anmärkas, att en mindre port leder in till huset från Repslagaregatan, och öfver en mindre gård kommer man till den förstuga der boden är belägen. Äfven bemärkes att dörren till gatan var stängd som vanligt om sön- och helgedagar med de dubbla dörrarne, men att luckorna för bodfenstret stodo öppna, så att man kunde se in i boden.

Klockan omkring 10 Påskdagsförmiddagen fick hon besök af mamsell Ulrika Almgren, som förestår en annan af hrr Hylin & Komp:s försäljningsbodar i Jakobs gränd å norr. De begge fruntimren öfverenskommo att tillsammans gå i Slottskapellet, der gudstjensten, såsom en hvar vet, börjas först kl. 11. Men som mamsell Forssberg ej var klädd ännu, bortgick mamsell Almgren på en stund, för att besöka ett annat fruntimmer, som bodde i grannskapet och hade den förstnämnde lofvat att skynda sig med sin klädsel. Då mamsell Almgren bortgick förblef dörren till förstugan olåst. En stund efter mamsell Almgrens bortgång, hör mamsell Forssberg någon komma in i boden. Hon stod då blott klädd i snörlif och underkjortel, och med håret färdigkammadt på den ena sidan, men synes hafva just varit sysselsatt att göra det färdigt på den andra. Hon efterfrågade från bodkammaren genast hvem som var i

boden och får då höra en karl fråga om det ej bodde en fru der i huset med något namn som han för tillfället uppdiktade, men hvilket han nu ej kan erinra sig. Härpå hade mamsell Forssberg svarat, att någon sådan ej vore der boende. Denna fråga var framställd, såsom man lätt gissar af den man, som några minuter sednare skulle komma att utöfva den hiskliga missgerning, hvarom ryktet spridde sig med blixtens snabbhet kring hela hufvudstaden, och som kom alla menniskor att rysa af fasa. Det var gardisten **Pehr Victor Göthe.** Sedan han blef arresterad har han tillkännagifvit, att han gjorde en sådan fråga blott på omslag, för att erfara huruvida hon vore ensam i boden eller om någon annan vore der. Till hennes olycka hade hennes väninna ej ännu hunnit återkomma — och mördaren fann tillfället gynnande. Han inträdde i bodkammaren, och då hon får se en okänd karl intränga der, anade hon att han ville henne något ondt, hvarföre hon beslutsamt springer förbi honom och söker nå dörren till portgången för att derifrån kunna ropa på hjelp. Men Göthe springer genast efter och fattar tag i henne innan hon uppnådde dörren.

Vi måste nu gå tillbaka litet för att omtala när och huru Göthe uppgjorde sin mordiska plan. Han har nemligen sedan han blef arresterad bekännt, att han föregående onsdags afton passerade förbi den omtalade ljusboden och dervid hade han genom fenstret observerat att mamsell Forssberg hållit på att räkna en, såsom han tyckte, större summa penningar, hvilka hon sedan nedstoppat i ett skrin. Då hade genast hos honom vaknat begäret att genom stöld eller på hvad sätt som helst åtkomma dessa penningar. Han hade ämnat, att om en sådan stöld lyckades, använda en del af penningarne till inköp af civila kläder, hvarefter han tänkt rymma från regementet. För att utföra sina brottsliga afsigter hade han från en af sina kompanikamrater tillegnat sig en knifklinga utan skaft, som befanns hvasslipad och försedd med udd. Han hade derefter iklädd släpuniform och med uniformskappan öfver axlarne,

klockan omkring half till 10 Påskdagen på förmiddagen, utgått från kasernen på Ladugårdslandet, för att utföra sin tjufnadsplan och dervid varit fast besluten att om han mötte något motstånd undanrödja sådant, äfven om mord skulle komma i fråga. Sedan han intagit någon förtäring på en krog, begaf han sig till söder; tagande vägen upp till Mariegatan och ned till Repslagaregatan och dervid observerat den bakport vi omtalat, som från sistnämnde gata leder in i det hus der ljusboden är belägen. Han hade då valt denna väg att intränga i boden på sätt vi förut berättat.

Vi återgå nu till beskrifningen om sjelfva mordgerningen.

Sedan Göthe förhindrat mamsell Forssberg att tillkalla hjelp, släpade han henne fram till bodkammardörren och in genom densamma, och tilldelade henne ett hugg i hufvudet af den medförda uddhvassa knifven. Hon hade dervid uppgifvit ett högt skrik och fattat tag i hans begge händer. Derefter tilldelade mörderen henne ännu tvenne ytterligare hugg, så att hon föll afsvimnad ned på golfvet. Af huggen hade det ena träffat nära venstra ögat, det andra högre upp öfver samma öga vid hårfästet, och ett tredje å baksidan af hufvudet. Göthe hade vid tilldelandet af dessa hugg sjelf skurit sig i handen, emedan knifven var utan skaft. Sedan han sålunda satt den stackars qvinnan ur stånd att göra allarm, begaf han sig till penninglådan i disken, och sammanskrapade de penningar som der funnos, hvilka dock lärer hafva utgjort blott en mindre summa i silfver och koppar. Under tiden hade mamsell Forssberg qvicknat till och rest sig upp på ett knä. Då Göthe får se detta fattar han det djefvulska beslutet att ögonblickligen taga lifvet af henne. Likasom han börjat att utföra sitt rån med en djerfhet utan like, utförde han nu mordet med en grymhet, som kommer håret att resa sig på ens hufvud. Anseende den förut begagnade knifven ej vara tillräcklig, griper han en på disken liggande **tvålknif af nära en half alns längd,** — fattar det arma offret med venstra handen i hennes hår, som ned-

hängde kring axlarne och — — afskär med den andra hennes hals, dervid han lärer hafva skurit flera gånger fram och tillbaka. — — — — Offret uppger en djup, stönande suck — — och lifvet hade flyktat för alltid!!

Mördaren har sedan vid förhöret, på förekommen anledning, yttrat att han tyckt sig förmärka att ehuru nästan hela hufvudet var afskuret, hade dock benen sprattlat en stund efteråt. — — Då hon nedsjönk döende, hade hon fallit med den öfre delen af kroppen in i bodkammaren, men benen och fötterna lågo ute i boden. Åsynen af det i blod simmande liket afskräckte honom icke från att fortsätta sin plundring. Han hade derefter flera gånger gått öfver liket, öppnat alla lådor i hennes byrå, undersökt sakerna som lågo deruti, hvarvid han blodat ned mycket af dem; deribland en bägare och en matsked af silfver; han syntes endast hafva eftersökt penningarne.

Medan han är sysselsatt att undersöka den understa lådan, får han se det skrin han eftersökte stå gömdt under soffan, hvarifrån han framtager det, stiger åter öfver liket och ut i boden, der han uppbryter skrinet och stoppar på sig alla de penningar som deruti voro förvarade. Nu får han höra att det bultar på dörren och han springer derföre till densamma för att hindra någon att komma in. Utifrån frågar en fruntimmersröst: »Sophi kommer du inte?» Det var mamsell Almgren som kommit tillbaka för att hemta sin väninna. Hon får nu höra en karlröst svara: »jo, hon kommer straxt». Dessa frågor och svar upprepades flera gånger. Mamsell Almgren fruktade nu att mamsell Forssberg gått bort och att någon brutit sig in i boden, hvarför hon går åt det till gården vettande bodkammarfönstret, för att se in i kammaren, men som hon derifrån ej kunde se något, går hon ut genom porten till Hornsgatan för att se in genom bodfönstret, då hon får se en gardist inne i boden, hvilken vid hennes åsyn tar till flykten. Han kom dock ej ut åt Hornsgatan, och mamsell Almgren springer då fram till hörnet der hon i samma ögonblick ser honom kom-

ma rusande ut genom husets bakport åt Repslagaregatan, samma väg han inkommit i huset. Mamsell Almgren börjar nu af alla krafter ropa: »tag fast tjufven!» En skräddaregesäll Jonsson var den första som eftersatte honom. Göthe sprang då in i Schönborska huset, tagande vägen genom flera af dess gårdar och gångar och kom sedan ut genom en annan port åt Göthgatan, alltjemt förföljd af Jonsson. Här möttes han af plåtslagare-arbetaren Blomberg och en fabrikör S—s, hvilka gemensamt grepo honom *). Han höll då sina händer gömda in i kappan och då dessa framtogos, befunnos de alldeles såsom öfverskjölda af blod. På framställd fråga uppgaf han, att han hade skurit sig. Han affördes nu till vaktkontoret, der han visiterades och befanns innehafva den blodige knifven och 332 riksdaler 99 öre i penningar. Derefter affördes han i vagn till andra gardets kasern. Hvarken vid fasttagandet, eller under afförandet till arresten visade han sig nedslagen och ännu mindre ångerfull. Då fabrikör S-s frågade honom om han betänkte hvilket hiskligt straff som väntade honom, svarade han ganska trankilt: »*jag vet att det kostar mig* 10 *års fästning*». Till en af poliskonstaplarne som bevakade honom, hade han yttrat: »*Det var dumt att jag skulle blifva fast så fort, annars skulle jag på samma sätt hafva trakterat korporal Eriksson på kompaniet*».

Polismästaren Ekströmer, som genast erhöll rapport härom, besökte först lokalen der mordet begicks och höll derefter förhör i kasernen både Påskdagen och Annandag Påsk, hvarvid Göthe fritt och otvunget, men också utan tecken till ånger, erkände sitt brott och afgaf den berättelse, hvarpå ofvanstående till större delen grundar sig.

Han hade blott 2:ne dagar förut fyllt sitt 21:sta år, är af lång och mager vext, med ansigtet något fylligt och skägglöst, pannan låg och med ett par horizontela veck, stripigt brunaktigt hår, kallt och liknöjdt uttryck, dock med en något illslug blick.

---

*) Mamsell Almgren erhöll 150, Johnsson 75 och Blomberg 50 rdr rmt i belöning.

Tidningen Nya Dagligt Allehanda meddelar följande ur Göthes föregående lif:

»Per Victor Göthes föregående lefnadsomständigheter.

Denna unge mördare lemnar ett bevis uppå hvad det blifver af menniskan, då hon från barndomen är i saknad af uppfostran och det förmildrande inflytande, som den moderliga omvårdnaden utöfvar på den naturliga råheten. Detta inflytande synes aldrig hafva kommit Göthe till del. Han föddes i Göteborg den 29 mars 1840 af ogifta qvinspersonen Emerentia Martin, som nu mera är gift med en handtverkare derstädes. Fadern är okänd. Göthe vårdades på sätt ej närmare är oss bekant under sin spädaste barndom i Götheborg. Vid 3 eller 4 års ålder kom han till Stockholm, der hans vistelse varit: hos en hustru Olander i 2 år, hos en fru Brantingsson i 4 år, hos en hautboist omkring 1 år. Vid 11 eller 12 års ålder intogs han å »Prins Carls uppfostringsanstalt för vanvårdade barn» och vistades der i 2 år och några månader. Sedermera blef han anstäld hos en stålarbetare Lundberg i Stockholm, vistades derefter i Arboga 1 1/2 år, kom sedan tillbaka till Stockholm och fick anställning hos instrumentmakaren Ponsbach, i hvilken han förblef enligt af Ponsbach utfärdadt betyg ifrån slutet af november 1857 till den 18 juni 1859. Det är på grund af detta, som i original blifvit redaktionen förevisadt, och som tillika innehåller att han under tiden uppfört sig „nyktert och ärligt» och sjelfvilligt lemnar tjensten, som han erhöll anställning vid regementet, der man så mycket mindre tvekade att upptaga honom, som han äfven kunde förete vederbörligt prestbetyg. Att Göthes föregående uppförande dock icke synes varit hvarken så nyktert eller så ärligt som ofvannämnda betyg innehåller, visas af följande:

År 1855 den 25 juli dömdes Göthe af Stockholms rådhusrätts 5:te afdelning för 1:sta resan snatteri till värde af 6 rdr bko att böta hälften deraf eller

undergå 3 dagars fängelse samt enskild skrift. Böterna erlades och Göthe skriftades i St. Nikolai kyrka den 26 i samma månad.

År 1855 den 10 september dömdes Göthe att för andra resan snatteri böta 3 rdr eller undergå 6 dagars fängelse samt enskild skrift. Han undergick fängelsestraffet och skriftades i Klara kyrkas sakristia den 17. Derefter blef han intagen å arbetshuset.

År 1857 den 15 sept, häktades han såsom rymd från arbetshuset och återsändes dit den 16 i samma månad.

År 1859 den 8 juni blef han häktad för slagsmål, men dagen derpå frigifven. Detta försiggick sålunda under den tid han hos instrumentmakaren Ponsbach ännu var anstäld.

Några dagar sedan han lemnat denna tjenst eller den 1 Juni 1859 häktades han ånyo för fylleri och gatufredsbrott, för hvilka förseelser han undergick 17 dagars fängelse vid vatten och bröd. Frigafs den 19 i samma månad.

År 1859 den 1 Augusti häktades han för stöld, men frikändes af rådhusrätten i brist af laga bevisning.

År 1860 den 25 Maj häktades han för lösdrifveri och afsändes till arbetshuset den 26 i samma månad.

Derefter antagen såsom rekryt vid 2:dra gardesregementet, har han vid ett tillfälle ådagalagt en synnerlig häftighet i sinnet, då han vid en uppkommen ordvexling med sina kamrater sprungit rakt på fenstret, som var tillslutet, och ifrån andra våningen nedhoppat på marken, utan att dock skada sig på något farligare sätt.

År 1861 Påskdagen den 1 April häktades han för under högmässogudstjensten begånget mord och rån å mamsell Anna Sofia Forssberg.

Sådan är den beklagansvärda ynglingens meritlista. Hans utseende öfverensstämmer ej med en sådan meritförteckning. Han har snarare ett spädt och barnsligt tycke, ehuru vid närmare betraktande blicken synes lömsk och ostadig. Till någon ånger

öfver sina gerningar synes han ej hafva kommit, helt enkelt som oss synes af det skäl att begreppen om rätt och orätt, dygd och last hos honom äro föga eller intet utvecklade. En fullkomlig moralisk indifferentism synes hos honom vara förherrskande. Hans förestående öde torde dock komma att skaka honom upp ur denna dvala, och hans bemödande är nu, om vi ej oriktigt efter blotta utseendet hafva dömt, att söka arbeta sig upp till den känsla af ånger, som är nödig för att kunna gå sitt öde till mötes.»

Den grofva brottslingen kan ej gerna undgå döden af lagens straffande arm. — Måtte han innan dess blifva väckt till ånger öfver sitt ohyggliga brott, på det han ej må vandra in uti den oblidkeliga evigheten — »der intet öra hör namnet ropas, och ingen tunga sig rör till svar» — lika förhärdad som han hitintills visat sig, utan att äfven för denna djupt skuldbelastade brottsling någon flik af den gudomliga nådens mantel måtte blifva lyftad. Några verser af en bortgången stor svensk skald torde vara lämpliga till att afsluta lefnadsteckningen om denna fasaväckande mördare.

Gången till afrättsplatsen.

Himmel! jag darrar:
Så gifs ej förskoning?
Jerndörren knarrar
Till fångarnas boning,
Och dödsklockan slår.
O rysliga öden!
Till döden, till döden
Jag vacklande går.

Hör foglarnes röster!
Se, morgonen prålar
Rosig i öster!
Med tindrande strålar
Han böljorna målar

Och klippornas topp.
Leende träder
I skinande kläder
Dödsdagen opp.

Hvi tränges du så,
O menniskoskara?
Din möda dig spara:
Nog skall Orcus*) ändå
Sitt byte försvara.
O! unna mig gå
I stillhet till målet!
Långt mera än stålet,
Än dödsgallans drick,
Jag fruktar din blick.

Ängsligt mitt öga,
I blodstårar släckt,
Kring nejderna spanar.
Hvem är väl den höga
Kullen, af granar
Dystert betäckt?
O, mitt hjerta det anar,
På dess rysliga höjd
För dödsjernet böjd
Jag afsked skall taga
Af smärtor och fröjd.
Hör, vindarne klaga
I topparna der...
Af korpar en här
Tar mig skränande mot. — — —
Hur bäfvar min själ!
Hur vacklar min fot!
Jord, himlar, farväl!!!

*) Afgrunden.

Pris: 25 öre Riksmynt.

STOCKHOLMIANA SAMLING BJÖRCK & BÖRJESSONS

JEAN JAHNSSONS
SAMLING

A 175
/ 42